

Eines de Progrés

Diagrama de Flux

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. DADES CIP

Diagrama de flux. - 2a ed. - (Guies i eines de suport a la innovació. Eines de progrés)

A la portada: Catalunya innovació

I. Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (Catalunya) II. Col·lecció: Guies i eines de suport a la innovació. Eines de progrés

1. Diagrames de flux

65.015.6

El text pot ser reproduït totalment o parcialment després d'haver obtingut prèviament l'autorització del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM).
Es reserven tots els drets del disseny gràfic i artístic.

© Generalitat de Catalunya
Departament de Treball i Indústria
Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM)
Passeig de Gràcia, 129. 08008 Barcelona
Tel. 93 476 72 00
E-mail: info@cidem.gencat.net
www.cidem.com

Editat per: CIDEM

Disseny i realització: CIDEM

1a edició: juliol de 2002
2a edició: abril de 2004
Edició: 3.000
Dipòsit Legal B-xx.xxx-xx

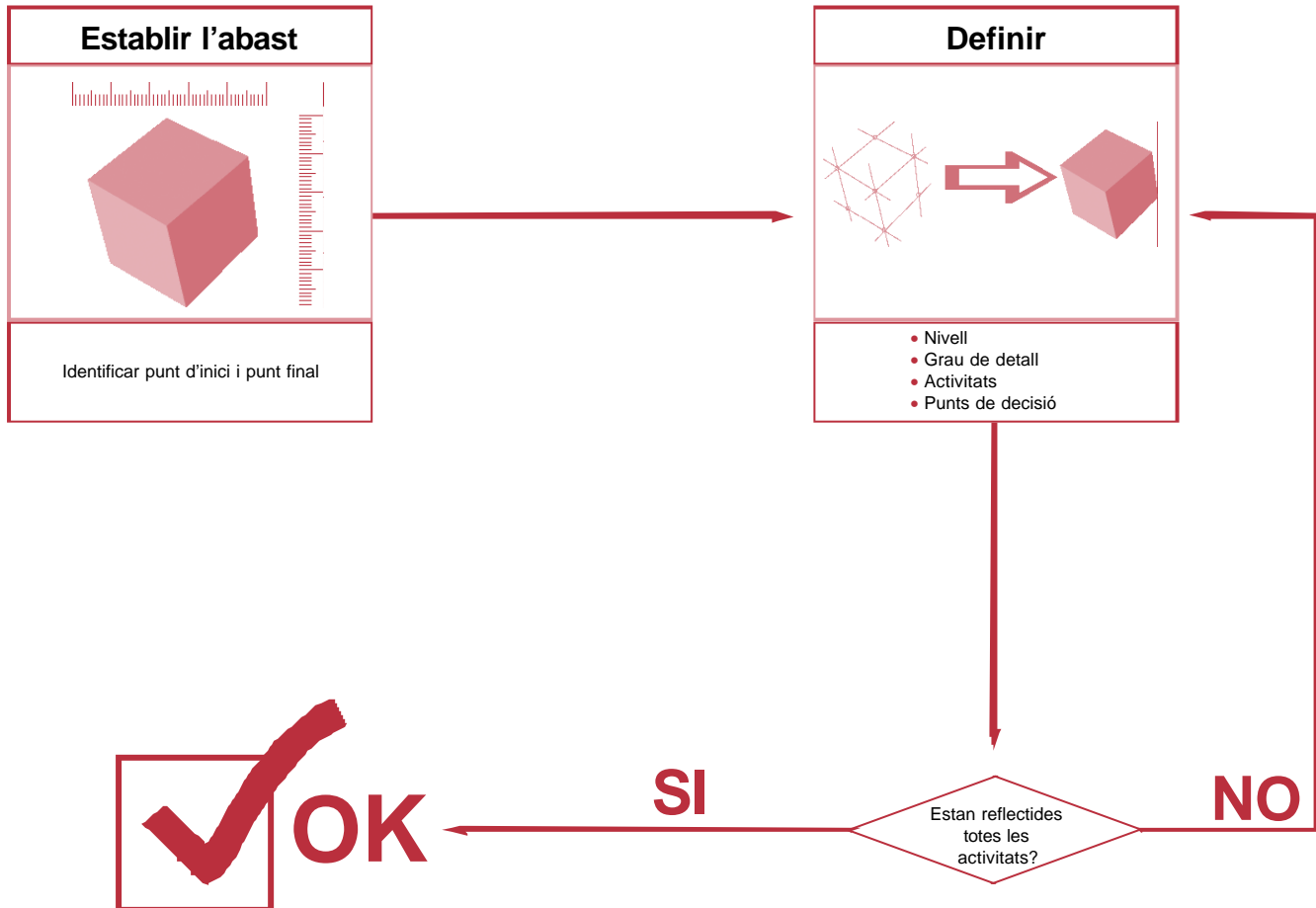
Eines de Progrés

Diagrama
de Flux

Diagrama de flux

Un camí gràfic

DIAGRAMA DE FLUX

Què és?

És la representació gràfica del funcionament i estructura d'un procés on es mostren totes les fases de què consten i com es troben relacionades i connectades.

Inclou operacions (control, emmagatzematge, transport, etc.) i les seves relacions, així com també els diferents estats físics del producte i dels components que l'integren.

Per a què serveix?

- Per proporcionar una visió global del procés i les seves activitats així com de les seves relacions.
- Per permetre constatar ràpidament qui realitza una determinada tasca, en quin ordre, les accions o camins a seguir en el cas de prendre una decisió en un moment determinat del procés.
- És un excel·lent punt de partida per a l'elaboració de procediments.

Què aporta?

- Conèixer clarament un procés, descrivint la trajectòria que segueix un producte o servei, a fi d'evitar possibles desviacions, així com les persones i els recursos necessaris.
- Identificar punts clau on és necessària una atenció específica.
- Facilitar a l'empresa l'anàlisi del procés en la seva totalitat i la seva racionalització, i permet veure les interrelacions entre les diferents activitats.
- Ajudar l'equip de planificació a centrar-se en el procés, a realitzar l'AMFE del procés i dissenyar els plans de control.
- Donar una visió àmplia, clara i compartida a l'equip de treball.
- Permetre la comunicació amb una única interpretació.
- Detectar oportunitats de millora.
- Sovint, només amb l'elaboració del Diagrama de flux, ja s'assoleix un alt grau d'aprenentatge i de coneixement del procés.

On s'aplica?

- Aplicable a qualsevol tipus d'activitat, tant en empreses industrials com de serveis, i en tots els seus departaments, àrees o seccions.
- A les activitats de les persones, a les màquines i als productes o serveis, flux de coneixements, activitats logístiques, etc., en funció de l'objecte de l'estudi.
- Estan recomanats en les activitats de resolució de problemes.

El diagrama de flux és aplicable a qualsevol tipus d'activitat, tant en empreses industrials com de serveis, i en tots els seus departaments, àrees o seccions.

Com s'aplica

- Establir l'abast del procés a estudiar, tot definint el punt de l'inici i el punt final.
- En iniciar l'elaboració d'un diagrama de flux d'un procés, cal decidir el nivell (grau de detall) amb què el volem fer. Un sol requadre pot correspondre a tot un diagrama complet d'una activitat concreta del mateix procés (subprocés).
- Identificar cadascuna de les activitats (i assegurar-se que cada pas tingui una sortida), els punts de decisió i les relacions entre elles.
- Cal que totes les activitats bàsiques del procés estiguin identificades.
- Determinar si hi ha algun punt de decisió entre les activitats i/o comprovar que el flux de material o servei estigui realment i fidelment representat.
- Establir el camí a seguir tant si és un SÍ com si és un NO, indicant que pot prendre una direcció o una altra en funció de la resposta donada.

Consells

- Dibuixar el procés de la forma en què realment està passant.
- Escriure totes les circumstàncies on es desenvolupa el procés.
- Indicar en el diagrama la simbologia i les abreviatures més utilitzades per tal d'assegurar que tothom ho sap.
- Validar el diagrama. Millor per part d'una persona que no el conegui.
- Anotar les idees de millora que sorgeixen en l'elaboració del diagrama de flux, per a una anàlisi posterior.
- Utilitzar la mateixa terminologia en tota l'organització. Prendre un estàndard de símbols conegut per definir les diferents operacions (recepció, estoc, verificació, transformació, transport, etc.).
- Hi ha programes informàtics de fàcil aplicació i gran resultat visual.

Símbols

- Els diagrames de flux es construeixen amb una sèrie de símbols, o dibuixos geomètrics que han de ser coneguts per qualsevol persona, amb l'ajuda d'una clau.
- És molt convenient que tota l'organització utilitzi els mateixos símbols per descriure les mateixes operacions i tasques.
- Existeixen diferents normatives en funció del mercat i sector d'activitat.
- És convenient adjuntar al diagrama de flux una llegenda amb els principals símbols i abreviatures utilitzades.
- Hi ha programes informàtics que poden ajudar a fer la feina.
- Existeixen sèries de símbols normalitzats (AINSI, AFNOR, ASME, etc.) per a la representació formal dels diagrames.

Els símbols més comunament utilitzats són els següents:

Començament o fi de procés

Descripció d'activitat

Punt de decisió

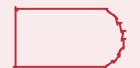
Connector. Connecta amb un altre procés

Document generat o utilitzat

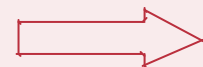
Retard o espera

Magatzem

Transport

Línia de flux.
Assenyalat la direcció o flux d'una activitat a la següent en una seqüència

Canvi de lloc físic de l'activitat o operació
(exemple: proveïdor extern, tractaments especials, canvi de nau, etc.)

Si l'ús de la simbologia formal fos un impediment per a l'aplicació, pot reduir-se a les següents:

Inici o final de procés

Descripció d'activitat

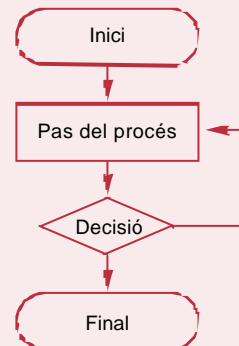
Punt de decisió

Línia de flux

Exemple

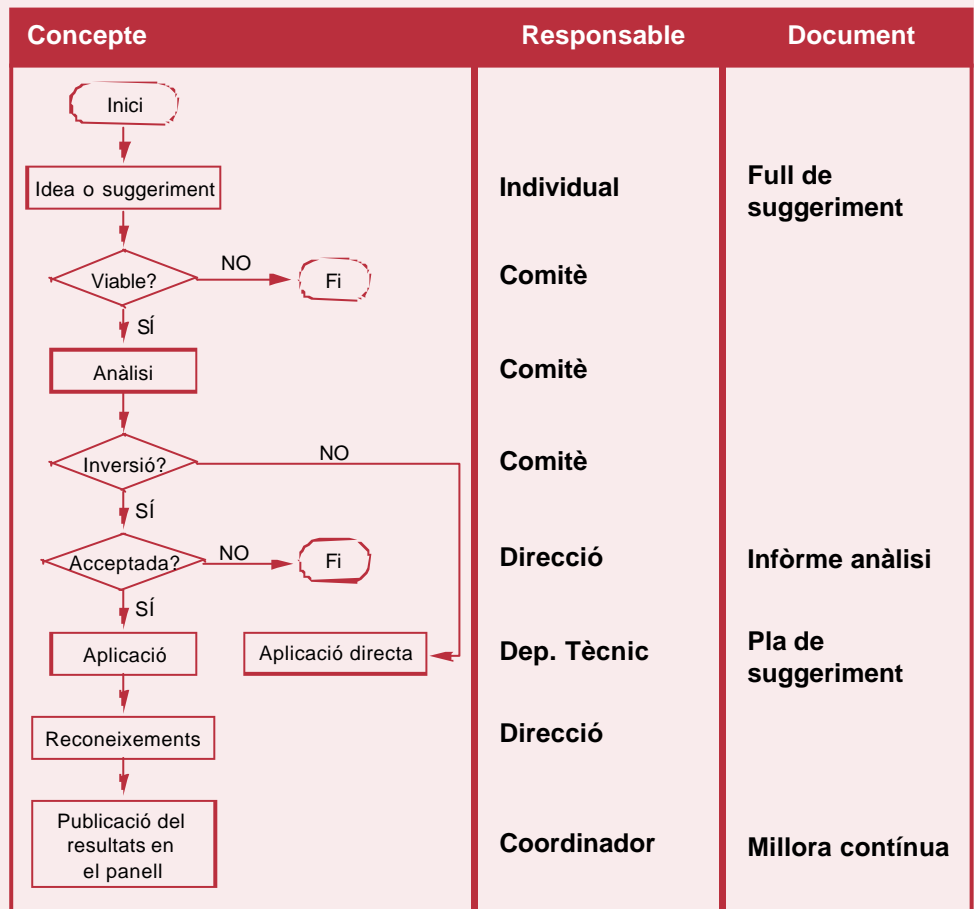
Altres tipus de diagrama

Hi ha diferents tipus de diagrames de flux amb noms diversos i aplicacions específiques: sinòptic, de bloc, cursograma, analític, d'operacions, de material, de màquina, etc.

D'entre ells, per la seva difusió actual, cal fer esment del diagrama funcional, el qual mostra el flux de les activitats d'un procés a través de les àrees, les funcions o les activitats implicades.

Exemple

Esquema funcional. Millora contínua

El diagrama de flux i la planificació avançada de la qualitat

Qualsevol empresa pot ser considerada com un conjunt de processos i d'activitats.

L'orientació als processos comporta la identificació i la gestió sistemàtica dels processos empleats a l'empresa i, en particular, la seva interdependència.

Preparar diagrames de flux per a tots els processos i a tots els nivells de l'empresa permet, si es prenen d'una manera conjunta, representar gràficament, i de forma senzilla, comprensible i operativa, totes les activitats.

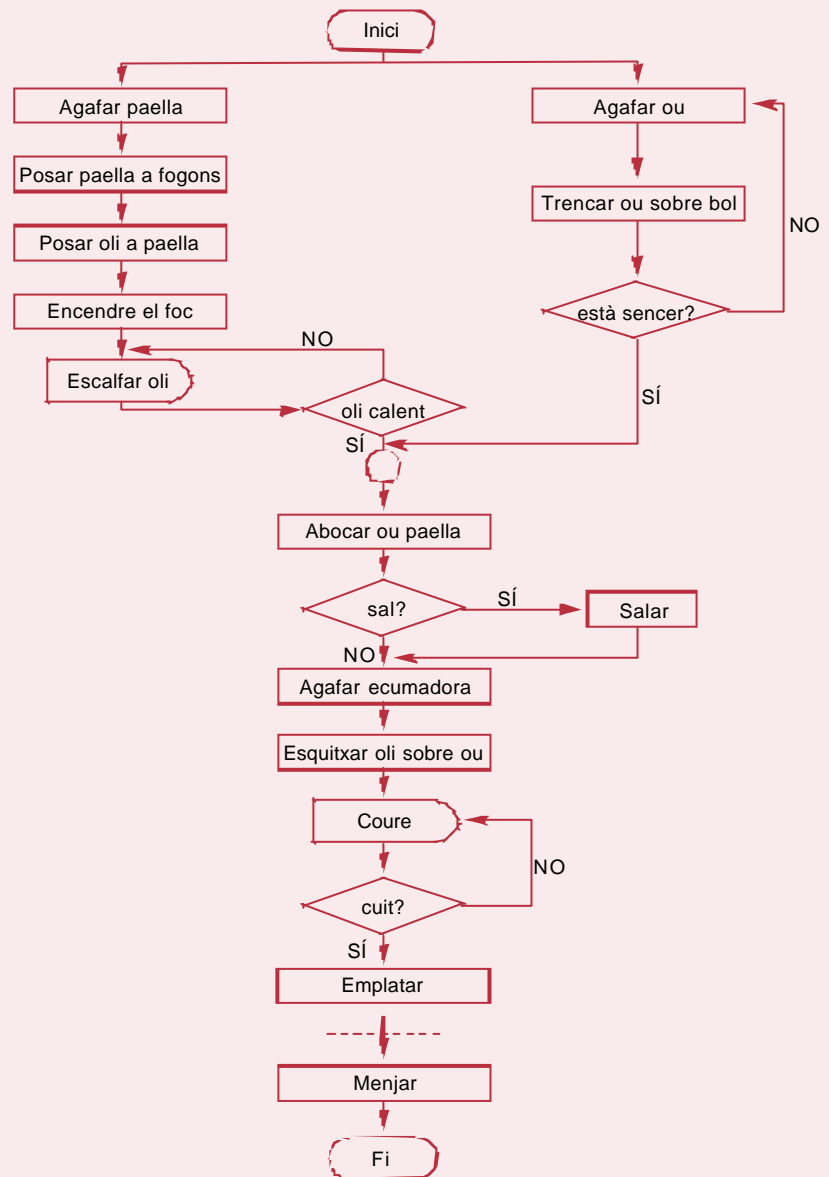
Els diagrames de flux proporcionen el primer nivell d'informació del procés, permeten analitzar-lo d'una manera general i, sovint, són eines molt bones per obligar els components de l'equip de planificació de la qualitat a comunicar-se i assolir el consens en els elements del procés, les seqüències operatives i els resultats.

Com que un objectiu de l'empresa ha de ser l'eficiència dels processos, el diagrama de flux pot servir per a la determinació de millores i per a la identificació de les característiques significatives i crítiques del producte i del procés a tenir en compte en el desenvolupament posterior dels plans de control.

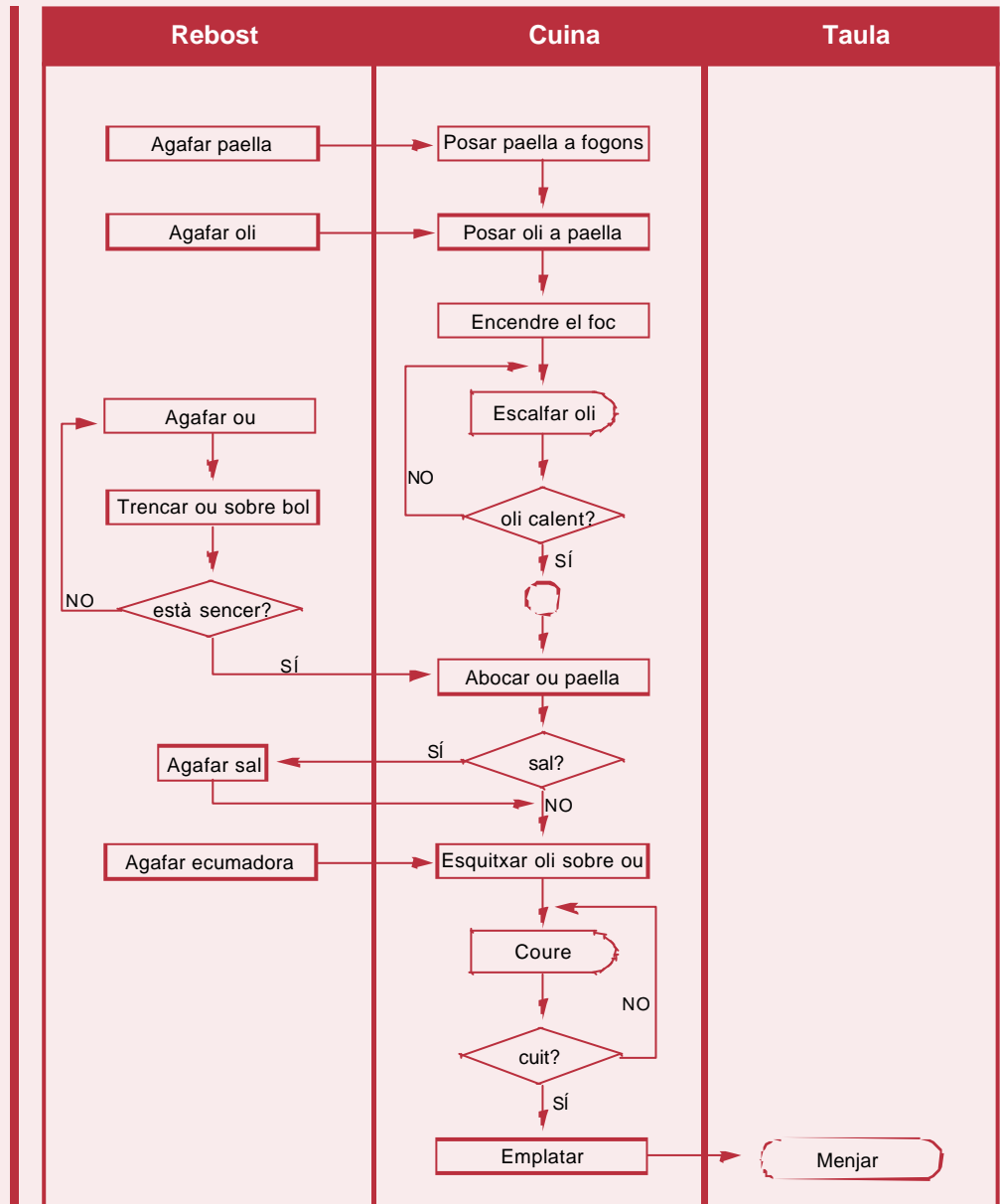
I, a més, els diagrames de flux ajuden a analitzar l'efectivitat de les diferents activitats enfocades a augmentar el valor afegit per al client.

Exemple: Procés domèstic de cuinar un ou ferrat

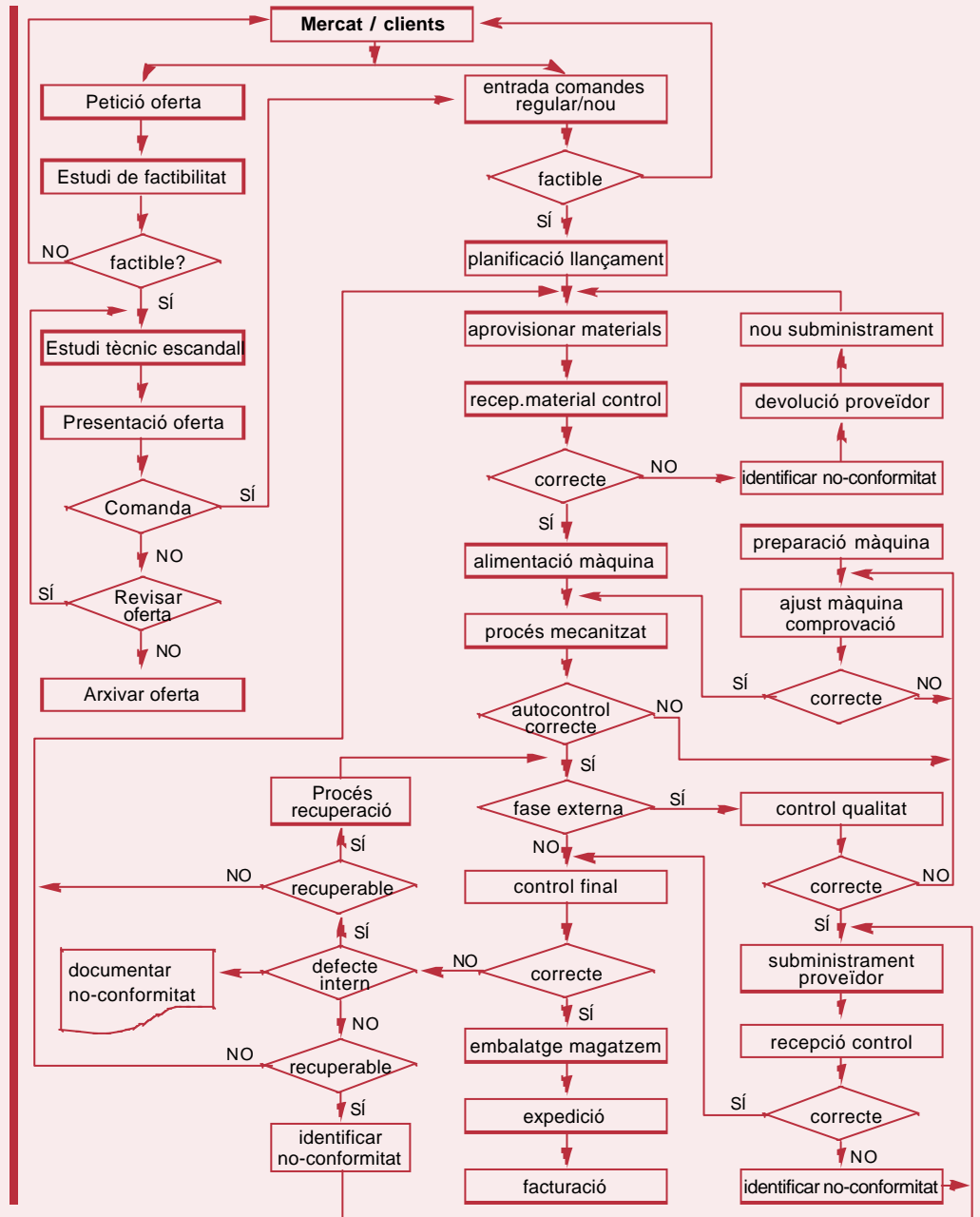
- Ou
- Oli
- Sal
- Energia (foc)
- Paella
- Cuina / fogons
- Plat
- Bol
- Escumadora

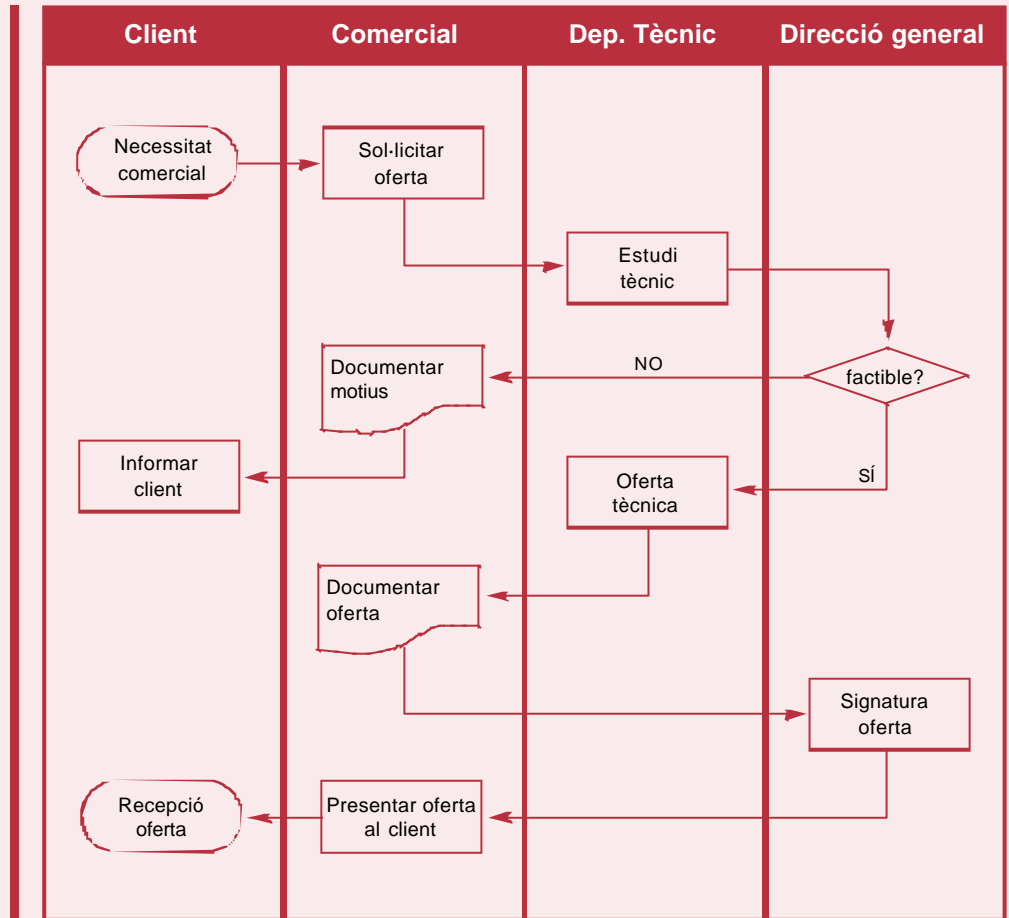
Diagrama funcional. Procés domèstic de cuinar un ou ferrat

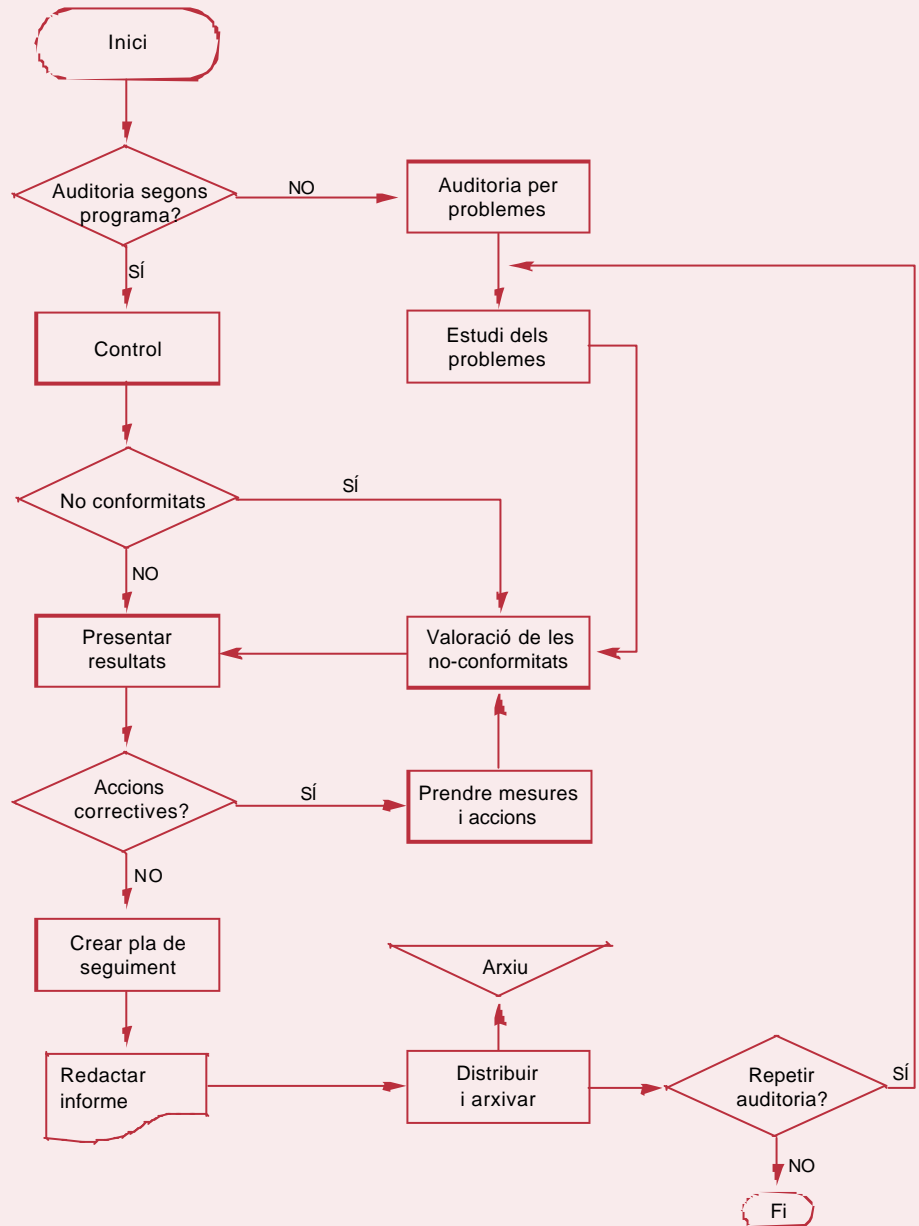
Procés d'oferta comercial a clients

Diagrama funcional: procés d'oferta comercial a clients

Diagrama de flux per a auditories de producte

Participants a la iniciativa

ArvinMeritor

 Generalitat de Catalunya
CIDEM

**CENTRE
TECNOLÒGIC
DE MANRESA**

Comforsa

Chemetall

DELPHI

DOGA

estamp s.a.
ESTAMPADORS METAL·LÚRGICS

 Escola Tècnica Superior
d'Enginyers Industrials
de Barcelona

GEARBOX

IDIADA

AVON
AUTOMOTIVE
Industrias Flexo, SL

ict

 INDUSTRIAS USOTORS

IGAI
TECHNOLOGICAL
CENTER

Sinter Group
Sintermetal, S.A.

PEGUFORM

PIRELLI

RIETER Saifa

SERNAUTO

s. n. o. p.

SPROM

Visteon

ZANINI
AUTO GRUP, S.A.

Oficina central

Pg. de Gràcia, 129
08008 Barcelona
Tel. 93 476 72 00
Fax. 93 476 73 00
info@cidem.gencat.net
www.cidem.com

Xarxa Territorial del CIDEM a Catalunya

Delegació Bages

Muralla de Sant Domènec, 24 baixos
Edifici Consell Comarcal del Bages
08240 Manresa
Tel. 93 693 03 58
Fax 93 876 82 12

Delegació Berguedà

C/Barcelona, 49 3r
08600 Berga
Tel. 93 821 35 53
Fax 93 822 09 55

Delegació Girona

C/Migdia, 50-52
17003 Girona
Tel. 972 94 01 20
Fax 972 94 01 64

Delegació Lleida

Av. Segre, 7
25007 Lleida
Tel. 973 72 80 00
Fax 973 22 19 38

Delegació Tarragona

C/Pompeu Fabra, 1
43004 Tarragona
Tel. 977 25 17 17
Fax 973 25 17 10

Delegació Terres de l'Ebre

C/ de la Rosa, 9
43500 Tortosa
Tel. 977 44 93 33
Fax 977 44 95 75